

SPRAWOZDANIE KIEROWNIKA GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W TRZEBIECHOWIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY ZA ROK 2018

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do 31 marca każdego roku kierownik GOPS przedstawia sprawozdanie z realizacji gminnego programu wspierania rodziny.

Wstęp

Program wspierania rodziny oparty jest na wzajemnej współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb publicznych, organizacji, a także innych środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych z poszanowaniem praw człowieka i praw dziecka. Podstawowym narzędziem działania systemu wspierania rodziny jest praca z rodziną. Jest ona ważna od momentu przeżywania przez rodzinę pierwszych trudności oraz niezbędna wówczas, gdy w rodzinie ma miejsce poważny kryzys, zagrażający dobru dziecka. Rodzina, w wyniku podjętej z nią pracy powinna osiągnąć zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone. Program Wspierania Rodziny adresowany jest do rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a jego celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania tej funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Zadania w ramach Programu skierowane są do całych rodzin, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostało poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania poprzez nią funkcji opiekuńczych.

Zgodnie z przyjętym programem wyznaczono zadania, których celem głównym jest wspieranie rodzin mających problemy z wypełnianiem swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcyjności rodzin; celami szczegółowymi zaś zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny oraz zapobieganie powstawaniu w rodzinach sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

1. Asystent rodziny

Centralne miejsce w gminnym systemie wspierania rodziny zajmuje asystent rodziny. Zgodnie z ustawą W przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej zleca przeprowadzenie w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jeżeli rodzinny wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej przekazuje kwestionariusz wywiadu asystentowi rodziny, który podejmuje pracę z tą rodziną.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną. Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. W roku 2018 tut. ośrodek zatrudnił jednego asystenta rodziny na umowę zlecenie od maja do grudnia.

Koszty zatrudnienia asystenta rodziny i wymiar jego pracy.

Liczba asystentów	Liczba asystentów w przeliczeniu na pełne etaty	Kwota dotacji z umowy zawartej pomiędzy wojewodą a JST	Wydatkowana kwota wkładu własnego	Koszt zatrudnienia ogółem	Liczba rodzin objętych opieką asystenta	Liczba dzieci w rodzinach objętych opieką asystenta
1	1	7803	19655	27 458	5	18

W 2018 r. wsparciem objęto łącznie **5 rodzin (bez zmian w stosunku do roku 2017)**.

Wybrane problemy występujące w rodzinach objętych asystenturą :

- Rodziny u których występuje problem alkoholowy – 4
- Rodziny u których występuje niezaradność życiowa – 5
- Rodziny u których jest przydzielony kurator – 4
- Rodziny w których występuje agresja i przemoc - 3

- Rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej – 5
- Rodziny u których występuje problem bezrobocia – 4
- Rodziny u których występuje niepełnosprawność – 3
- Rodziny starające się o powrót dziecka do domu – 2
- Rodziny, które powróciły do rodziny biologicznej – 1
- Rodziny chętnie podejmujące współpracę z asystentem – 3
- Rodziny niechętne do współpracy – 2
- Rodziny którym udzielono porad w ramach programu „za życiem” - 0

Działania, które podejmowane były przez asystenta rodziny obejmowały m.in.:

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- podnoszeniu wśród rodziców umiejętności opiekuńczo-wychowawczych poprzez rozmowy edukacyjne,
- poprawa sytuacji materialno-bytowej rodzin poprzez zorganizowanie zbiórek: ubrań, zabawek, mebli, sprzętów gospodarstwa domowego itp.,
- przeciwdziałanie alkoholizmowi poprzez kierowanie członków rodzin do terapeutów i konsultantów do spraw przemocy domowej,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, asystenci towarzyszyli członkom rodzin w różnych instytucjach, świadczyli pomoc w zakresie pisania różnych pism i wniosków,
- motywowanie do podejmowania przez rodziny działań zmierzających do poprawy relacji między jej członkami.
- współpraca z innymi instytucjami np. Powiatowym Centrum Pomocy Rodziny, Komisariatem Policji, szkołą,
- Zgodnie z programem „Za życiem” asystent rodziny znajdował się w gotowości do udzielenia porad kobietom w ciąży zagrożonej lub z niepełnosprawnym dzieckiem.

Zgodnie z opinią asystenta rodziny przedstawioną kierownikowi ośrodka, praca z większością rodzin przebiegała prawidłowo i bez poważnych incydentów. W przypadku dwóch rodzin stwierdzono umiarkowany postęp. W przypadku dwóch rodzin napotkano natomiast poważne problemy i brak chęci współpracy ze strony rodziny (matki dzieci). W jednym z przypadków interweniował sąd i zabezpieczył dzieci do czasu postanowienia o umieszczeniu w pieczy zastępczej lub powrotu pod opiekę matki.

2. Praca socjalna

Działania asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych powinny się uzupełniać. Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych GOPS jest praca socjalna. W terenie od sierpnia 2017 r. pracuje 3 pracowników socjalnych. Przeprowadzane są wywiady środowiskowe w związku z przyznawanymi świadczeniami z pomocy społecznej i świadczeniami opiekuńczymi a także na zlecenie sądów, zakładów ubezpieczeń społecznych, KRUS-u, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie lub innych instytucji. Wydawane są opinie w sprawach rozwodowych, pozbawienia władzy rodzicielskiej, ustalenia opiekunów prawnych dla osób małoletnich i ubezwłasnowolnionych, wytypowanie kandydatów na rodziców zastępczych. Pracownicy ośrodka podnoszą swoje kwalifikacje biorąc udział w szkoleniach, oraz podwyższają swoje wykształcenie.

W roku 2018 pracę socjalną świadczone dla **136 rodzin** (355 osób w rodzinach), w tym tylko pracę socjalną dla **23 rodzin** (46 osób w rodzinach).

3. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej, wspieranie uczniów uzdolnionych

Pomoc materialna rodzinom przekazywana jest w formie pieniężnej i niepieniężnej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek wypłaca następujące rodzaje świadczeń:

- świadczenia z pomocy społecznej (m.in. zasiłki celowe, okresowe, stałe),
- świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów,
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- świadczenia wychowawcze (program 500plus),
- świadczenie „dobry start” (wprowadzone w lipcu 2018r., przyznawane raz w roku na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia, lub w przypadku niepełnosprawności do ukończenia 24 roku życia).

- jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł, przyznawane na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016, poz. 1860) – w 2018 r. wypłacono jedno świadczenie (4000,00 zł),
- inne świadczenia pieniężne i niepieniężne (program „pomoc państwa w zakresie dożywiania”, Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, współpraca z bankiem żywności w Gorzowie Wlkp, współpraca z kuratorium oświaty w organizowaniu wyjazdów wakacyjnych dla dzieci itp.).

Szczegółowe zestawienie wydatków ww. obszarach przedstawione zostanie w sprawozdaniu kierownika GOPS z działalności ośrodka za rok 2018.

Urząd gminy realizuje następujące świadczenia skierowane do uczniów:

- Stypendia szkolne o charakterze socjalnym (w 80% refinansowane z budżetu wojewody) - w 2018 r. wypłacono łącznie kwotę **36 291** zł, (na **62** dzieci).
- Zasiłek szkolny – przyznawany uczniom, którzy przejściowo znaleźli się w trudnej sytuacji materialnej - w 2018 r. wypłacono **1240** zł (na **2** dzieci)
- Stypendium (nagroda) wójta gminy skierowane do uczniów uzdolnionych (finansowane w 100% ze środków własnych gminy) - **5000** zł (na **5** dzieci).

4. Program „pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Podczas realizacji programu „pomoc państwa w zakresie dożywiania” pomocą objęto łącznie **86 dzieci** oraz **25 osób dorosłych**. Łączny koszt programu wyniósł **68 000** zł. Podstawową i najważniejszą formą wsparcia jest ciepły posiłek wydawany przez stołówkę działającą w Zespole Edukacyjnym w Trzebiechowie.

5. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina ponosi wydatki w wysokości 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku i 50 % w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W roku 2018 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiechowie wydatkował na ten cel łącznie **4170** zł (2 dzieci umieszczone w pieczy).

6. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest w stałym kontakcie z ośrodkiem zdrowia w Trzebiechowie oraz innymi instytucjami ochrony zdrowia. Przedstawiciel służby zdrowia (lekarz rodzinny) jest członkiem zespołu interdyscyplinarnego i bierze udział w pracach i monitorowaniu sytuacji dot. przemocy domowej i/lub zachowań dysfunkcyjnych w rodzinach.

7. Współpraca z innymi instytucjami mająca na celu monitorowanie, zapobieganie i rozwiązywanie sytuacji kryzysowych w rodzinach.

W ww. zakresie GOPS współpracuje z szeregiem instytucji: kuratorami, sądami, policją, pedagogami i dyrekcją szkoły, ośrodkiem kultury itd. Przedstawiciele ww. instytucji są członkami gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i zespołu interdyscyplinarnego – biorą udział w pracach wymienionych organów.

Od stycznia do grudnia 2018 r., przeprowadzono 4 procedury „Niebieskiej Karty” (zakończono 2 procedur) w związku z zaistnieniem przemocy w rodzinach. We wszystkich przypadkach procedury dotyczyły rodzin z dziećmi, jednakże w większości przypadków problem sprowadzał się do konfliktu między osobami dorosłymi (małżonkami). 4 razy zebrał się Zespół Interdyscyplinarny celem oceny okresowej sytuacji i udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, jak również osobom które ją stosują.

8. Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym, organizacja czasu wolnego.

W 2018 r. Gminny Ośrodek Kultury w Trzebiechowie uczestniczył w organizowaniu szeregu imprez skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców m.in.:

- Dzień Babci i Dziadka
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy,
- Imprezy i bale karnawałowe dla dzieci ,
- Dzień dziecka i festyny rodzinne,
- Przeglądy teatrzyków dla dzieci,
- Konkursy recytatorskie, wystawy plastyczne, konkursy taneczne,
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w czasie Ferii Zimowych 2018,
- Zajęcia w Trzebiechowskim Ośrodku Kultury (plastyczne, taneczne, teatralne, sportowe),

- Lubuskie Biuro Koncertowe- „Muzyczne opowieści – Jezioro Łabędzie”
- Wielkanocne warsztaty plastyczne,
- IV Gminny Rajd Rowerowy „Szlakiem Białoczerwonej”,
- Współorganizacja Dnia Matki
- Organizacja pierwszej „Nocy Muzeów” w Trzebiechowie
- Uroczystości związane ze 100-leciem Odzyskania Niepodległości
- Spotkanie z Mikołajem poprzedzone włączeniem iluminacji świątecznej
- Bożonarodzeniowe warsztaty dla dorosłych, dzieci i młodzieży
- Spotkanie Wigilijne dla mieszkańców Gminy.

W 2018 r. Zespół Edukacyjny w Trzebiechowie realizował projekt finansowany ze środków europejskich pod nazwą „Nabieramy cyfrowej mocy”. Program skierowany jest do wszystkich uczniów i ma na celu nabywanie kompetencji informatycznych. Projekt obejmuje także zajęcia w zakresie bezpieczeństwa w sieci (cykl „Bezpieczeństwo w Cyberprzestrzeni” w którym uczestnicy uczą się bezpiecznego poruszania po Internecie oraz dowiadują się o rodzajach zagrożeń, które mogą pojawić się w Sieci). Zamknięcie projektu przewidziane jest na czerwiec 2019 r.

Podsumowanie

Poprzez realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Trzebiechów widoczna jest poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny. W rodzinach zamieszkałych na terenie gminy objętych pomocą społeczną obserwuje się tendencję wzrostową umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz poprawnych relacji rodzinnych, pomiędzy poszczególnymi jej członkami. Zaobserwowano również zmianę w odczuciach rodzin objętych opieką asystenta polegającą na zmniejszeniu poczucia osamotnienia, bezsilności wobec odrzucenia społecznego, zwiększenia zaufania do instytucji pomocowych gminy oraz koncentracji tych rodzin na ich przyszłości. Jednakże wciąż w tym zakresie jest wiele pracy i kilka rodzin wymaga wzmoczonego wysiłku i uwagi zarówno asystenta jak i innych służb społecznych.

Wciąż także występują problemy, które utrudniają realizację programu, należą do nich m.in.:

- brak zatrudnionego asystenta rodziny na stałe,
- brak wystarczającej ilości mieszkań socjalnych,
- ograniczony dostęp do specjalistów z różnych dziedzin (psycholog, prawnik, terapeuta),
- braki kadrowe i lokalowe ośrodka,
- postawa roszczeniowa i brak współpracy ze strony niektórych rodzin objętych pomocą.

Krzysztof Marcinek

Kierownik Gminnego Ośrodka

Pomocy Społecznej w Trzebiechowie